

Konformizm – nonkonformizm

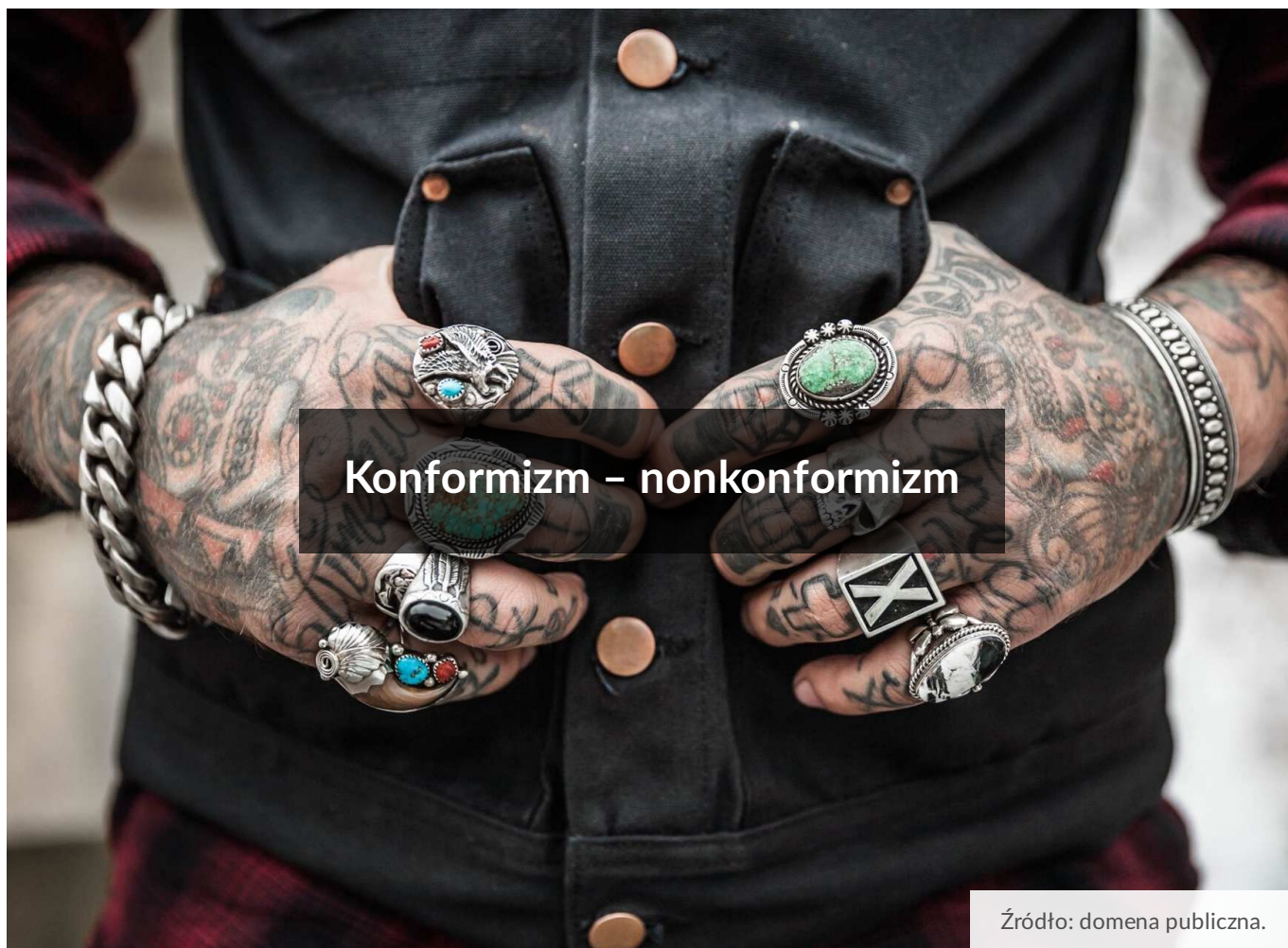
- [Wprowadzenie](#)
- [Badanie 1](#)
- [Audiobook](#)
- [Film](#)
- [Badanie 2](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Julia, „*Dzieci nie są pępkiem świata*”. *List czytelniczki*, 5.07.2019 r., dostępny w internecie: haloursynow.pl [dostęp 8.02.2021 r.].
- Źródło: Karol Petryszak, *Monarchia – archaiczna czy naturalna forma rządów?*, „*Racionalia*” 2015 r., nr 5, dostępny w internecie: ceish.icm.edu.pl [dostęp 27.11.2020]

r.].

- Źródło: *Król panuje, ale nie rządzi...*, „Gazeta Bałtycka”, dostępny w internecie: gazetabaaltycka.pl [dostęp 27.11.2020 r.].

Materiał jest częścią serii „**Statystycznie rzecz biorąc**”.

Czy konformizm oznacza tchórzostwo? Czasem tak, ale to zależy... Od czego? Czy nonkonformista to buntownik, którego podziwiamy? To też zależy. Bywa, że oba te pojęcia, choć przeciwstawne, leżą blisko siebie.

Twoje cele

- Scharakteryzujesz konformizm i nonkonformizm w powiązaniu z pojęciem wartości.
- Powiążesz konformizm i nonkonformizm z osobowością jako efektem procesu socjalizacji.
- Połączysz wybrane wartości z argumentami na rzecz postaw, które potwierdzają wagę tych wartości.

Dla zainteresowanych

Proces zmiany postaw

Normy społeczne

Spójność ładu

aksjonormatywnego
a łamanie norm

Norma: pomiędzy
wartością a dyrektywą

Badanie 1

Odpowiedz na pytanie, wybierając jedną z zaproponowanych odpowiedzi. Wariant „trudno powiedzieć” wybierz tylko wtedy, gdy rzeczywiście nie potrafisz się zdecydować na żadną z pozostałych odpowiedzi.

Ćwiczenie 1

Czy zgadzasz się z poniższymi twierdzeniami?

stwierdzenie	zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	po
szczepienie to przejaw lęku przed zagrożeniem	☐	☐	☐	☐	
szczepienie to przejaw troski o zdrowie	☐	☐	☐	☐	
szczepienie to przejaw odpowiedzialności za innych, słabszych	☐	☐	☐	☐	
szczepienie to przejaw konformizmu (bo większość tak robi)	☐	☐	☐	☐	
ruch antyszczepionkowy to przejaw antykonformizmu (nie należy iść za „stadem”)	☐	☐	☐	☐	
ruch antyszczepionkowy to przejaw braku wiedzy	☐	☐	☐	☐	
ruch antyszczepionkowy to przejaw lęku przed konsekwencjami	☐	☐	☐	☐	
ruch antyszczepionkowy to przejaw braku wiary w naukę	☐	☐	☐	☐	

Porównaj swoje odpowiedzi z propozycjami innych uczniów. Czy między waszymi odpowiedziami były duże rozbieżności?

Ćwiczenie 2

Rozważ następujące zagadnienia.

Wskaż sytuacje (okoliczności), w jakich przeciwstawienie się większości (grupie) możesz ocenić pozytywnie, i takie, w których możesz taką postawę ocenić negatywnie.

Wskaż sytuacje (okoliczności), w których podporządkowanie się większości (grupie) możesz ocenić pozytywnie, oraz takie, w których taką postawę możesz ocenić negatywnie.

Co twoim zdaniem jest ważniejsze dla społeczeństwa, w którym żyjesz: obrona status quo czy postawy innowacyjne? W jakich zakresach, pod jakimi warunkami?

Czy odwagi od jednostki wymaga tylko przeciwstawianie się zbiorowości, czy są też takie sytuacje, że człowiek wykazuje się odwagą, podporządkowując się zbiorowości?

Przedyskutuj swoje odpowiedzi z koleżankami i kolegami z klasy. Przeanalizuj, czy bardzo się różnicie w swoich odpowiedziach. Ustalcie wspólnie, z czego to wynika.

Audiobook

Polecenie 1

Zapoznaj się z audiobookiem i rozważ wartości, w zakresie których różnią się zwolennicy i przeciwnicy szczepień. Scharakteryzuj różne sposoby rozumienia tych samych wartości, na które twoim zdaniem powołują się przedstawiciele tych dwóch sprzecznych poglądów.

Źródło cytatów: Agnieszka Demczuk, *Fenomen ruchu antyszczepionkowego w cyberprzestrzeni, czyli fake news i postprawda na usługach hipotezy Andrew Wakefielda*, [w:] „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia de Cultura”, 2018, nr 10 (4), s. 92.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

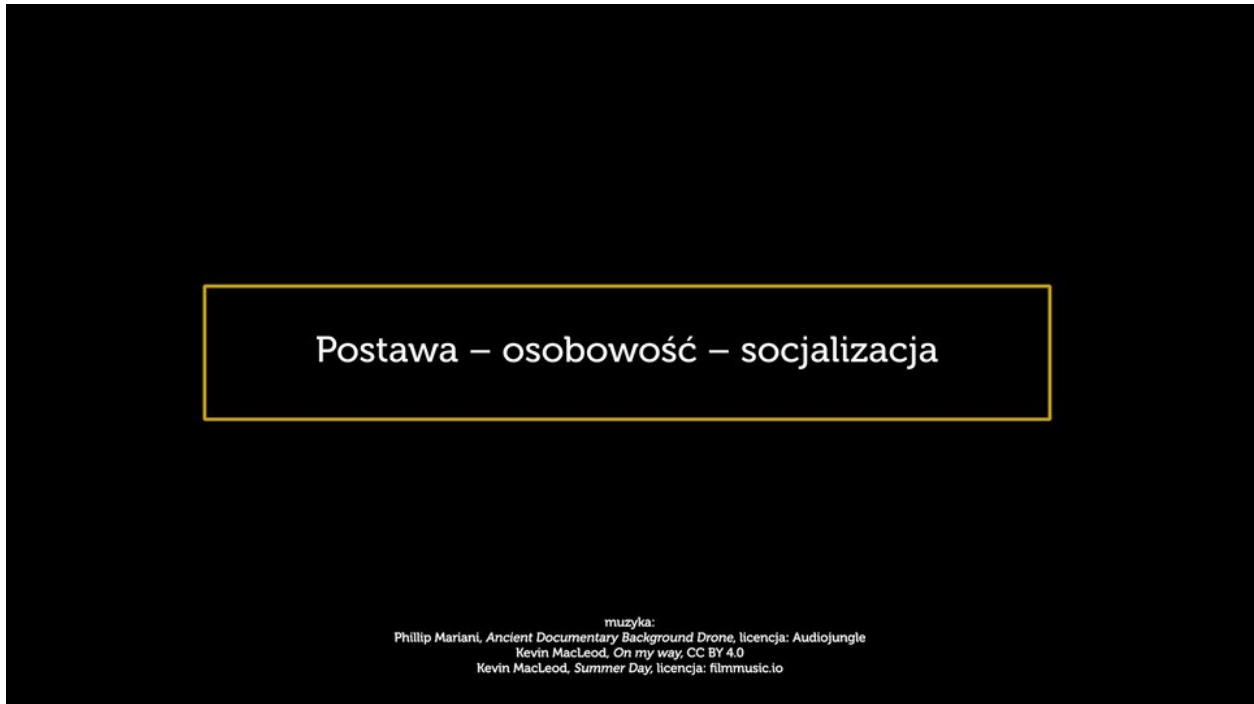
Ćwiczenie 1

Sformułuj trzy pary przeciwstawnych argumentów opowiadających się za i przeciw szczepieniom. Każda z par niech odnosi się do jednego z trzech poniższych pojęć.

Film

Polecenie 1

Zapoznaj się z filmem, [rekonstruując](#) w odniesieniu do siebie przebieg procesu omawianego przez eksperta.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D15U3gAuE>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film nawiązujący do treści materiału Postawa - osobowość - stabilizacja.

Ćwiczenie 1

Wskaż, które stwierdzenia są prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Jeśli konformizm jest postawą, to nonkonformizm można zdefiniować jako antypostawę.	☐	☐
Proces socjalizacji odbywa się zgodnie z zasadami tresury.	☐	☐
Zarówno konformizm, jak i nonkonformizm przejawiamy wobec grupy.	☐	☐
Jeśli konformizm potraktujemy jako akceptację, to dla nonkonformizmu charakterystyczny jest sprzeciw.	☐	☐
Proces socjalizacji przebiega w etapach: jednostka najpierw przechodzi socjalizację wtórną, a następnie pierwotną.	☐	☐
Cechy osobowości człowieka są źródłem spójności jego preferencji, ocen, przekonań i wartości.	☐	☐

Ćwiczenie 2

Zapoznaj się z tekstem, a następnie wykonaj ćwiczenie.

((Julia

„Dzieci nie są pępkiem świata”. List czytelniczki

Mieszkam na osiedlu, na którym między blokami jest plac zabaw z piaskownicą, zjeżdżalnią, huśtawką, drabinkami. Ale to nie wystarcza, żeby dzieci mogły się bawić, bo dla niektórych najlepszą zabawą jest „darcie się wniebogłosy”. Rozumiem, że dzieci są głośne, że śmieją się i piszczą, jak bawią się np. w ganianego, ale mam pretensje do rodziców, że zapominają o tym, że mieszkają w bloku, a nie we własnym dworku z ogrodem.

Bo jak wytłumaczyć sytuację, kiedy mama siedzi na ławeczce ze słuchawkami w uszach, a jej znudzony pięciolatek wyje na cały regulator jakąś trąbką kibicowską? Inny obrazek. Kilkulatek biega wokół placu zabaw i łopatką lub czymś innym uderza w ogrodzenie przez kilkanaście minut.

Źródło: Julia, „Dzieci nie są pępkiem świata”. List czytelniczki, 5.07.2019 r., dostępny w internecie: haloursynow.pl [dostęp 8.02.2021 r.].

Odnosząc się do pytania: „Jak wytłumaczyć sytuację, kiedy mama siedzi na ławce ze słuchawkami w uszach, a jej znudzony pięciolatek wyje na cały regulator jakąś trąbką kibicowską?”, rozstrzygnij, czy zachowanie dziecka można zdefiniować jako nonkonformizm? Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

(z łac. *innovatio* – odnowienie) ciąg działań, prowadzących do wytworzenia czegoś nowego: produktu, sposobu działania, procedury, sposobu organizacji itd.; odnosi się do zjawisk występujących w różnych sferach, np. w społeczeństwie, w języku, w gospodarce

pejoratywny

mający negatywne znaczenie, ujemny wydźwięk

rekonstrukcja

odtworzenie czegoś na podstawie zachowanych fragmentów, szczątków, przekazów itp.

status quo

z łac. – obecny, istniejący w danej chwili stan rzeczy; stąd np. zwolennik *status quo* to zwolennik, obrońca obecnego porządku (niechętny zmianom)

Badanie 2

Weź pod uwagę dotychczasowe rozważania z Badania 1, wykonanych ćwiczeń oraz przedstawionych materiałów i ponownie odpowiedz na pytanie, wybierając jedną z zaproponowanych odpowiedzi. Wariant „trudno powiedzieć” wybierz tylko wtedy, gdy rzeczywiście nie potrafisz się zdecydować na inną odpowiedź.

Ćwiczenie 1

Czy zgadzasz się z poniższymi twierdzeniami?

stwierdzenie	zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	po
szczepienie to przejaw lęku przed zagrożeniem	☐	☐	☐	☐	
szczepienie to przejaw troski o zdrowie	☐	☐	☐	☐	
szczepienie to przejaw odpowiedzialności za innych, słabszych	☐	☐	☐	☐	
szczepienie to przejaw konformizmu (bo większość tak robi)	☐	☐	☐	☐	
ruch antyszczepionkowy to przejaw antykonformizmu (nie należy iść za „stadem”)	☐	☐	☐	☐	
ruch antyszczepionkowy to przejaw braku wiedzy	☐	☐	☐	☐	
ruch antyszczepionkowy to przejaw lęku przed konsekwencjami	☐	☐	☐	☐	
ruch antyszczepionkowy to przejaw braku wiary w naukę	☐	☐	☐	☐	

Porównanie wyników badań

Polecenie 1

Przeanalizuj różnice w procentowych rozkładach odpowiedzi na pytanie sondażowe, porównując odpowiedzi z obu badań przeprowadzonych w klasie.

Rozważ ewentualne przyczyny w różnicach poszczególnych wskaźników procentowych (jeśli uznasz je za istotne). Czy refleksja nad pytaniami po pierwszym sondażu oraz treści zamieszczonych materiałów mogły wpłynąć na zmianę wskazań części z was? Jeśli tak, przedstaw, których wskazań to dotyczy, i uzasadnij dlaczego. Jeśli nie, również uzasadnij.

Dla nauczyciela

Autorka: Paulina Wierzbińska

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie, Wiedza o społeczeństwie 2022, Historia i teraźniejszość

Temat: Konformizm – nonkonformizm

Grupa docelowa:

III etap edukacyjny, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

I. Człowiek i społeczeństwo.

Uczeń:

5) wyjaśnia charakter procesu socjalizacji; podaje przykłady wpływu społecznego w różnych dziedzinach życia; analizuje przypadki oraz przedstawia zalety i wady konformizmu i nonkonformizmu;

6) odróżnia tolerancję od akceptacji; wyjaśnia, jak tworzą się podziały w społeczeństwie na „swoich” i „obcych”; rozpoznaje przyczyny, przejawy i skutki nietolerancji i stygmatyzacji oraz przedstawia możliwe sposoby przeciwstawiania się tym zjawiskom.

Zakres rozszerzony

I. Człowiek w społeczeństwie.

Uczeń:

3) wyjaśnia, czym jest postawa oraz przedstawia uwarunkowania procesu kształtowania i zmiany postaw;

4) charakteryzuje na przykładach różne rodzaje norm społecznych (w tym ich genezę), wyjaśnia mechanizm kontroli społecznej oraz skutki łamania tych norm.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- charakteryzuje konformizm i nonkonformizm w powiązaniu z pojęciem wartości;
- wiąże konformizm i nonkonformizm z osobowością jako efektem procesu socjalizacji;
- łączy wybrane wartości z argumentami na rzecz postaw, które wagę tych wartości potwierdzają.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych;
- badanie sondażowe.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Faza wstępna:

1. Dyskusja wprowadzająca do zagadnień poruszanych w e-materiale. Uczniowie, korzystając z własnej wiedzy, odpowiadają na pytania zawarte we Wprowadzeniu.
2. Przedstawienie tematu „Konformizm – nonkonformizm” i celów zajęć.

Faza realizacyjna:

1. Zalogowany na platformie nauczyciel wyświetla na tablicy interaktywnej (lub za pomocą rzutnika) pytanie sondażowe z sekcji „Badanie 1”. Uczniowie na telefonach

- komórkowych lub tabletach logują się do systemu, dołączają do lekcji i przystępują do odpowiedzi na zadane pytanie. Nauczyciel, korzystając ze swojego panelu użytkownika, wyświetla zestawienie odpowiedzi uczniów. Chętne osoby mogą uzasadnić swój wybór.
2. Podział klasy na grupy. Każdy zespół rozważa problemy przedstawione w ćwiczeniu 2 w sekcji „Badanie 1”. Następnie reprezentanci grup przedstawiają efekty pracy, które są wspólnie dyskutowane przez uczniów.
 3. Praca z materiałem zamieszczonym w sekcji „Audiobook”. Uczniowie zapoznają się z treścią materiału, a potem w parach wykonują polecenia.
 4. Następnie uczniowie odliczają do 3 i łączą się w grupy według numerów. Każda grupa prowadzi dyskusję za i przeciw:
 - gr. 1 – szczepienia a odpowiedzialność;
 - gr. 2 – szczepienia a ryzyko;
 - gr. 3 – szczepienia a zdrowie.Na zakończenie przedstawiciel każdej grupy prezentuje wnioski.
 5. Uczniowie zapoznają się z treścią filmu, zapisują problemy i pytania z nią związane. Następnie prowadzą dyskusję, która pozwala lepiej zrozumieć poruszaną tematykę. Na końcu przystępują do rozwiązywania zadań w sposób indywidualny.

Faza podsumowująca:

1. Uczniowie ponownie odpowiadają na pytanie sondażowe postawione na wcześniejszym etapie zajęć (w sekcji „Badanie 2”). Wyniki są wyświetlone na tablicy interaktywnej.
2. Podział na grupy. Każda z nich wykonuje ćwiczenie 2 w sekcji „Badanie 2”. Uczniowie porównują wyniki sondażu przeprowadzonego przez CBOS oraz wyniki badań przeprowadzonych w klasie. Przedstawiciele zespołów prezentują odpowiedzi, które są wspólnie omawiane i porównywane.
3. Omówienie przebiegu zajęć, przedstawienie mocnych i słabych stron pracy zespołów i przekazanie informacji zwrotnej.

Praca domowa:

1. Napisz krótką notatkę, uwzględniając w niej najistotniejsze informacje dotyczące zagadnień poruszanych na zajęciach.

Materiały pomocnicze:

- B. Szacka, *Wprowadzenie do socjologii*, Warszawa 2003.
- *Osobowość a społeczne zachowanie się ludzi*, red. Janusz Reykowski, Warszawa 1980.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

- Uczniowie mogą wykorzystać multimedium z sekcji „Audiobook” jako inspirację do przygotowania własnej prezentacji multimedialnej.